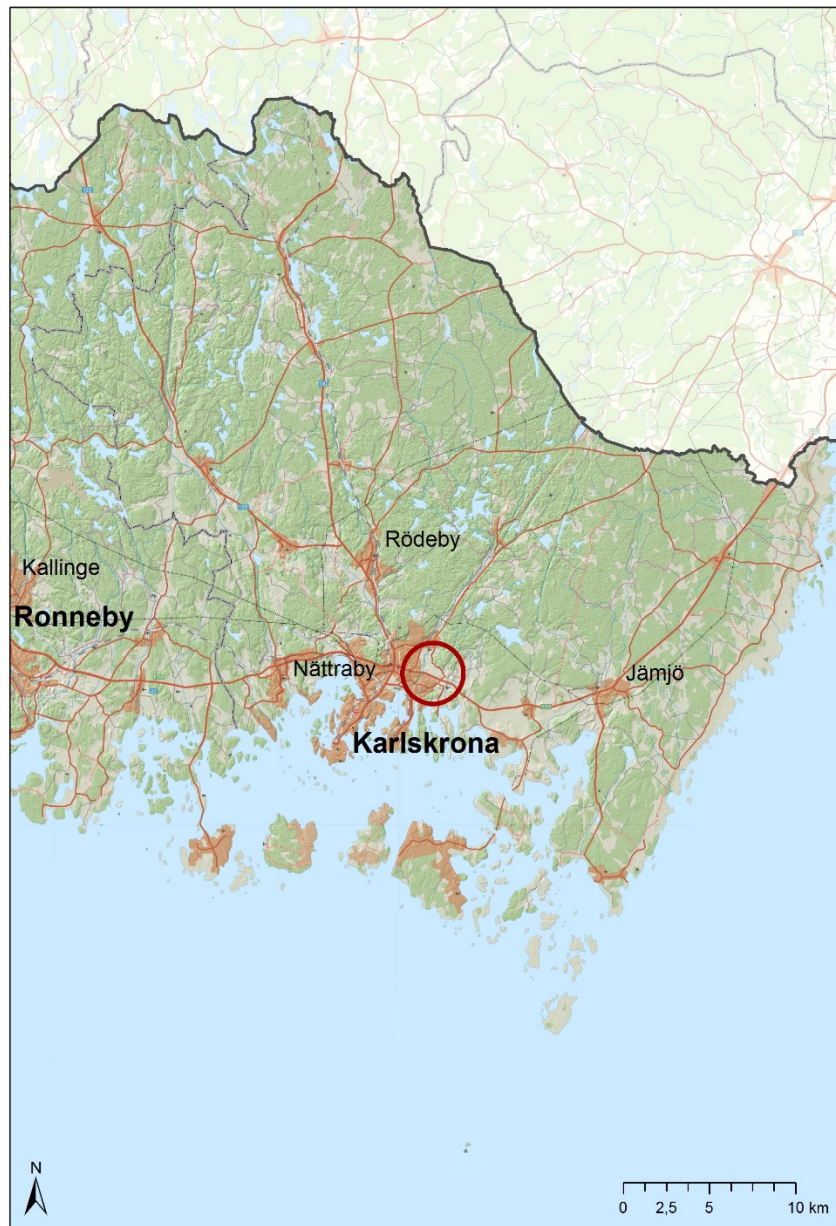

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410219 Kummeln

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Jonas Warhammar

Bevarandeplan för Natura 2000-området**SE0410219 Kummeln**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 18,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-08-26

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9070 - Trädklädd betesmark

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Kummeln bidrar till att uppfylla miljömålen Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara områdets ekhagmarker och arten läderbagge. Kummeln är ett viktigt område för artens regionala bevarande, men även andra naturvärden är kopplade till ekarna som har förekomst av rödlistade lavar och svampar.

Kummeln är en del av Karlskronas tätortsnära skogar. I Karlskronas närhet finns ett flertal mycket värdefulla ekområden. Samtliga är förmodligen rester av det herrgårdslandskap som tidigare fanns kring de militära boställen (herrgårdar) som var utspridda kring staden. Många regionalt viktiga lokaler för rödlistade svampar, epifytiska lavar och vedlevande skalbaggar finns i Karlskronaområdet och Kummeln är en viktig kugge i detta nätverk av värdefull natur.

Beskrivning av området

Kummeln är en vidsträckt ekhagmark invid Lyckebyån söder om Augerums gård i östra Blekinges kustbygd. Området är en höjdrygg som höjer sig över den omgivande åkermarken. Trädskiktet domineras av äldre vidkronig ek med inslag av bok och björk, samt enstaka bärande träd som körsbär, rönn och vildapel. Buskskiktet består av hagtorn-, björnbärs, slån- och nyponbuskar, samt en del fläder, hägg och hassel. Här växer skogsbingel, vårlök, buskstjärnblomma, blåsuga, gökärt, vårbrodd, knippfryle och vårfryle. Inom området finns mer öppnare partier med hävdgynnad flora. Jungfrulin, brudbröd, blåsuga och ärenpris är några av de arter som påträffats.

Till de grova ekarna finns stora värden knutna, främst vad gäller insektfaunan, vedsvampar och lavfloran. Bland annat förekommer de rödlistade skalbagarna läderbagge, tvåfärgad smalpraktbagge, skeppsvarvsfluga och becksvart kamklobagge. På de gamla ekarna förekommer de rödlistade vedsvamparna oxtungssvamp, skillerticka och korallticka. Inom området finns en hel del död ved både som stående träd, samt fallna träd och grenar. Skogsstyrelsen har klassat hela Kummeln som nyckelbiotop.

På Kummeln finns gravfält från yngre järnåldern. Gravfältet, som ursprungligen var ett av de största i landskapet, består i dag endast av ett 40-tal synliga anläggningar; skeppssättningar, runda stensättningar, högar och resta stenar. Området har en lång hävdkontinuitet av både slätter och bete. På 1700-talet hävdades hela området som äng och benämns då som Stora Kumelen. På häradsekonomiska kartan från början av 1900-talet ligger en gård invid Lyckebyån, i områdets västra del. Idag finns grunder kvar efter hus och ladugård. Här växer också flera äppelträd, häggspirea, syren och doftschersmin. Inom området finns också stenmurar och odlingsrösen.

I öster gränsar området mot Lyckebyån. I strandkanten har fynd av hårklomossa gjorts.

Inom ramen för LIFE-projektet Bridging the Gap kommer under åren 2016-2021 åtgärder att genomföras inom Kummeln med syfte att gynna ekar och arter knutna till ekmiljöer. Åtgärderna kommer främst bestå av röjningar och naturvårdshuggningar i trädklädda betesmarker.

Vad kan påverka negativt

- Tillskottutfodring av djuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Minskad eller upphörd hävd leder på sikt till igenväxning och en utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Igenväxning i ekdominerade miljöer med ljus- och värmekrävande arter, kan ge en ändrad art- och trädslagssammansättning då miljön blir slutnare än tidigare. Grova eller gamla träd, främst ek, kan skuggas ihjäl i förtid om andra träd tillåts växa upp i kronorna.
- Bristande trädkontinuitet leder på sikt till att ersättningsträd saknas när de gamla träden dör. Föryngring av ek är förutsättning för framtida jätteträd och kontinuitet av grova träd.
- Läderbagge hotas av att glesa bestånd med gamla ädellövträd generellt blir allt mer sällsynta, samt av att grov, död ved minskar i markerna. Långa avstånd mellan värdefulla livsmiljöer minskar dess spridningsmöjligheter och möjlighet till genutbyte med andra populationer. Då förekomsten av arterna är isolerad är det nödvändigt att vid åtgärder eller planering av landskapet runt Natura 2000 ta hänsyn till möjligheten att minska isolering/fragmentering.
- Exploatering och förändrad markanvändning i området eller i omgivande marker, t.ex. skogsplantering, uppodling, dikning, täktverksamhet, muddring, uppläggande av muddermassor och samhällsbyggande av olika former.
- Luftföroreningar, främst bilavgaser från angränsande större vägar, kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar som är knutna till gamla grova ekar.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§).

Skydd för området

- Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns i området.
- Läderbagge är fridlyst (1 a § Artskyddsförordningen (1998:179) samt NFS 1999:12). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats, vilket innebär att inte bara arten, utan även dess livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddad.

Behov av skötselåtgärd

- Området som är klassat som trädklädd betesmark har stora restaureringsbehov. Träd- och buskskiktet är för tätt och behöver glesas ut genom väl avvägda naturvårdshuggningar samt röjningar.
- Föryngring av ek genom plantering i bur eller genom att släppa upp väl avgränsade buskage där nya träd har möjlighet att komma fram.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 12,17 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

I Kummeln utgörs den trädklädda betesmarken ut av en vidsträckt ekhage. Trädskiktet domineras av äldre vidkronig ek med inslag av bok och björk, samt enstaka bärande träd som körsbär, rönn och vildapel. Buskskiktet består av hagtorn-, björnbär, slån- och nyponbuskar, samt en del fläder, hägg och hassel. I fältskiktet växer skogsbingel, vårlök, buskstjärnblomma, blåsuga, gökärt och blåsuga. Ekarna har artrik lav- och svampflora.

Bevarandemål

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 12,17 hektar. Bete ska påverka områdets dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter som hagtorn, slån, nypon och hassel. Det ska finnas: liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en variation mellan öppna och tätare delar, samt bryn. Blommande och bärande buskar och träd finns i solexponerat läge. Jätteträd och efterträdare till dessa ska stå fritt med solexponerade stammar. Det ska finnas följande arter: grå skärelav, gulpudrad spiklav, ängsblåvinge och slättergräsfjäril.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt. Naturvårdshuggning, röjning och föryngring av ek är nödvändiga åtgärder för att tillståndet ska bli bättre.

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Läderbagge är knuten till äldre ihåliga lövträd med mulm (löst material som till största delen består av nedbruten ved). I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok och andra lövträd. Läderbaggens livsmiljöer utgörs av trädbärande hagmarker, alléer och parker, men ibland även av mer slutna ekdominerade bestånd. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden, och läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet. Läderbaggen förekommer endast i områden med mycket gamla ädellövträd och indikerar genom sin förekomst att miljön är mycket värdefull och att artrikedomen av andra vedlevande skalbaggar är hög. I Blekinge förekommer läderbaggen kustnära i hela länet, med en koncentration av lokaler mellan Ronneby och en bit öster om Karlskrona. Detta område ses som en nationell värde-trakt för läderbaggen, som är särskilt viktigt att prioritera i arbetet med att bevara arten.

Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare döda veden. Arten kan stanna mycket länge i samma träd, vilket gör att stora mängder av de karaktäristiska ekskrementerna efter hand ansamlas inuti träden. Larvutvecklingen tar i Sverige 3-4 år. Förpuppningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och påträffas i juli och augusti. Ibland kan de ses krypa på stammarna, men oftast uppehåller de sig inne i hålträden.

Läderbagge har begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Den längsta dokumenterade sträcka som arten förflyttat sig är i Sverige 500 meter. De flesta förflyttningar som görs är dock korta, 50-100 meter, trots att lämpliga träd finns på längre avstånd. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstmönster.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiftet glest och luckigt, med god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att utveckla mulmträd och att föryngra sig. Läderbaggen är rödlistad som nära hotad, och missgynnas av flera orsaker, bland annat igenväxning och en bruten kontinuitet av jätteträd.

Fynd av läderbagge i Kummeln har rapporterats till Artportalen vid flera tillfällen sedan 90-talet.

Bevarandemål

Läderbagge ska förekomma i flera träd inom hela området. Trädklädd betesmark, som är läderbaggens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för läderbagge bedöms som gott, men i delar av området behövs åtgärder som gallring och friställning av grova ekar och efterträdare.

Dokumentation

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen, www.artportalen.se (uttag 2016-02-25).
- Jordbruksverket 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig:
<https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Naturvårdsverket 2011. Vägledning för de svenska arterna i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Rikets allmänna kartverk 1915-1919. Häradsekonomiska kartan, Blekinge, Lyckeby (42).
Digitalt material © Lantmäteriet. www.lantmateriet.se.
- Trädportalen, www.tradportalen.se (uttag 2016-02-25).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

